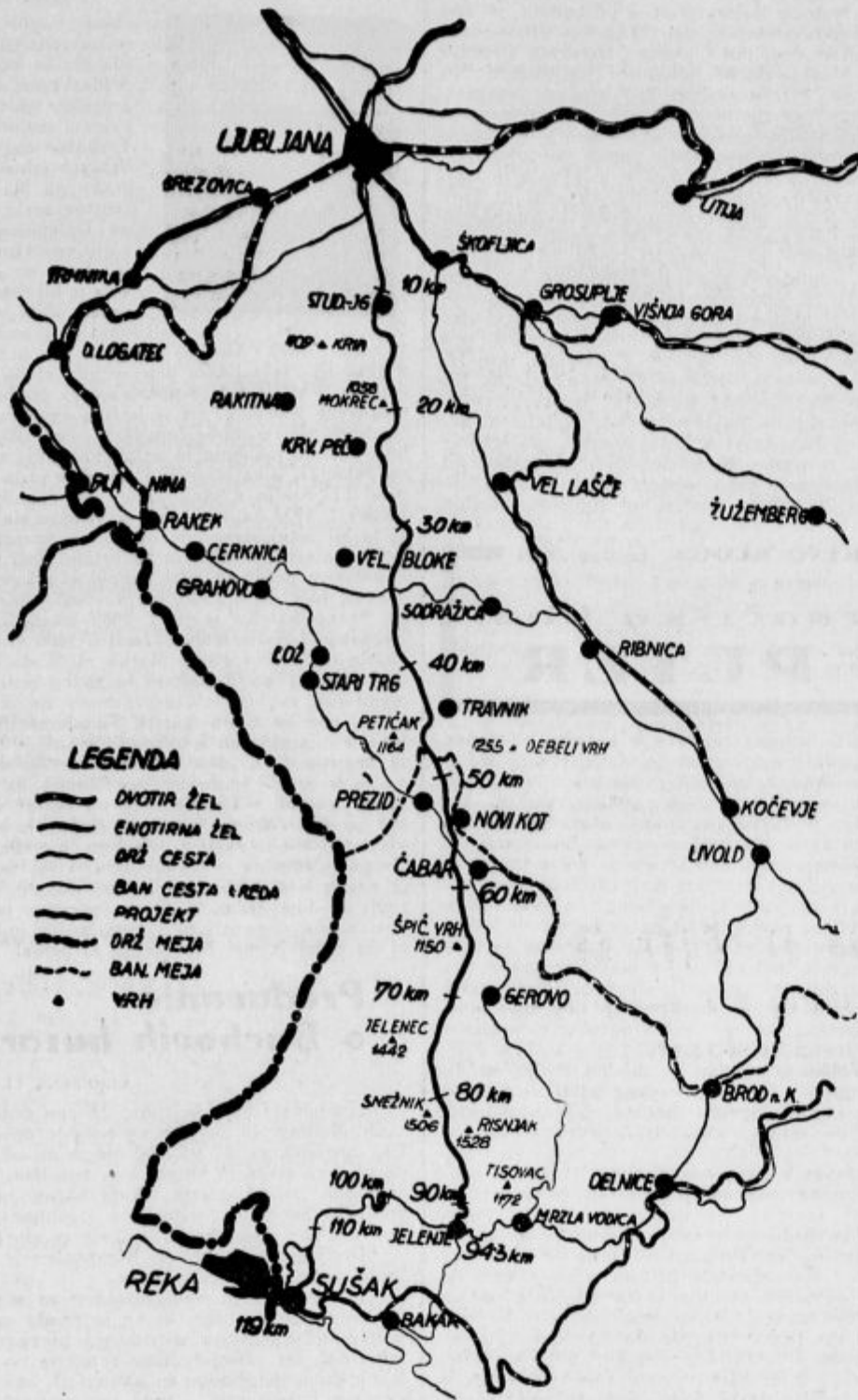

Cesto Ljubljana-Sušak dobimo

Ljubljana, 11. marca.

Pred 22 leti, to je l. 1914, smo Slovenci denarško izgubili gospodarsko zvezo s morjem, tako, da mlajša generacija že niti več ne ve, kaj pomeni zveza z morjem za gospodarsko življenje. Morje poznamo le bolj kot izletno točko, kot letovišče, ki nudi lepo priliko za solnčenje, kopanje in razvedrilo, ne vemo pa še, kaj pomenja morje za Slovenijo v gospodarskem oziru in kaj bi utegnili v bodoče še pomeniti. Ves čas po prevratu se Slovenci borimo za ugodno železniško in cestno zvezo s Sušakom, ki je Sloveniji sedaj najbližje pristanišče na Jadranu. Druga naša želja, to je cesta s Sušakom, se sedaj bliža svojemu uresničenju.

Z odlokom V-161-3 z dne 11. marca 1936 je ban dravske banovine dr. Marko Natlačen odredil, naj se ustanovi terenska tehnična sekcija za trasiranje nove ceste Ljubljana-Sušak. Za šefa te sekcije je ban odredil inž. Ladislava Gržina, banovinskega tehničnega svetnika. Sedež sekcije je v Runarskem pošta Nova vas in občina Velike Bloke pri približno km 35 nove cestne trase. Vsa proga od meje področja ljubljanske občine do banovinske meje znaša približno 48 km ter je razdeljena na 5 odsekov. Nova sekcija prične takoj poslovati ter najbrže že jutri odide pregledat progo. Vsak odsek bo imel lastnega inženjerja, načelniku sekcije pa je dodeljen inž. Anton Matko. Prihodnji teden bo komisijaka ugotovitev za podrobno izvedbo cestne proge na področju ljubljanske občine. Nova cesta se prične pri križišču Bleiweisove in Tržaške ceste pri javni uri ter gre v podaljšku Bleiweisove ceste v ravni črti čez Mirje, čez Gradašči-koj ter stopi na lžansko cesto približno pri Markarju na levem bregu Iščice. Tam bo treba zgraditi mosta čez Ljubljanico in Iščico. Nova cesta se bo nato nadaljevala do Studenca-lga (km 10), mimo Krivave peči (km 20), mimo Velikih Blok pri km 35 gre cesta 4 km vzhodno od te vasi in 2 km vzhodno od Nove vasi proti vasi Retje. Blizu km 51 dospe cesta v višini Prezida na banovinsko mejo, se nadaljuje mimo Cebra (km 60), gre 4 km zapadno mimo Gerova. Pri km 80 doseže med hrvaškimi Snežnikom in Risnjakom svoj najvišji vzpon, to je 1243 m. Oba vrhova sta namreč visoka nad 1500 m. Pri km 94 (blizu Gornjega Jelenja) dospe na znamenito Luizino cesto, ki veže Karlovac s Sušakom. Ta cesta je bila zgrajena l. 1813 ter je veljala za eno najlepših cest na svetu. Ime ima po eni izmed štirih žena cesarja Franca I.

Ze prejšnje banske uprave so se trudile za izvedbo te ceste. Posebno toplo in z vso vneto pa se je za to cesto zavzel ban dr. Natlačen, ki je še pred kratkim konferiral o tej cesti z ministroma dr. Korošcem in dr. Krekom. Upravičeno je torej upanje, da se bo cesta s pomočjo države pričela graditi že letos. Tudi gradbeni minister Kožulj je telefonično naročil banski upravi naj čim prej izforsira izvedbo načrtov Tehnični oddelek banske uprave je namreč nameraval napraviti načrte v polletnih mesecih, ker ni računat, da bo stvar postala že letos aktualna, kakor pa kaže, namerava država že letos pričeti z delom.

Cesta bo najprej makadamska in zgrajena po modernih vidikih z malimi vzponi, največ do 5%, ter z velikimi radiji. Le na enem kraju bo radij nekoliko manjši. Za poznejši čas je v načrtu tlakovanje te ceste. Cesta bo 8 m široka ter okoli 92 km dolga. Vsak kilometer makadamske ceste bo veljal približno pol milijona dinarjev, torej 46 milijonov dinarjev. Betonsko tlakovanje ceste pa bo veljalo najmanj toliko. K temu je treba računati še potrebno tlakovanje Luizine ceste ter delno preložitve, tako, da bo cestna zveza Ljubljana s Sušakom veljala, ko bo popolna, okoli 110—120 milijonov Din. Skupna zveza Ljubljane s Sušakom pa bo dolga 119 km. Sredstva za to cesto se bodo dobila.

Poleg bana dr. Natlačen se je za to cesto trudil tudi akcijski odbor za zvezo Ljubljane s Sušakom pod predsedstvom g. Jelačina in s tajnikom inž. Sukljedom, na Sušaku pa deluje drugi akcijski odbor pod vodstvom inž. Gjurja Ružiča, ki je tudi zelo aktiven. Ni nam sicer znano, kaj je že savska banovina potrdila za zgradnjo te ceste in kakšne ukrepe je že dal ban savske banovine, zanašamo se pa na to, da je tudi sušaški odbor ukenil vse potrebno, tako, da je tudi savska banovina za gradnjo nove ceste pripravljena, kar nje ne bo v nič manjšo korist kakor pa Sloveniji.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Grehi okoliških občinskih uprav

Ljubljana, 11. marca.

Včeraj smo navedli glavne podatke, kako je gospodarila prejšnja občinska uprava v Ljubljani. Nič manj zanimivo ni bilo tudi gospodarstvo bivših občinskih uprav priključenih okoliških občin, kjer so delali z denarjem še bolj »po domače« ter je Velika Ljubljana prevzela sorazmerno še težjo dediščino. Kakor v Ljubljani, tako so imeli tudi v Mostah, Zgornji Šiški in na Viču prvo in zadnjo besedo eksponenti JNS. V okoliških občinah gre seveda za manjše zneske, kakor v Ljubljani, v sorazmerju z občinskimi proračuni pa so manjkajoči zneski naravnost ogromni.

Neizpolnjene obveznosti iz prejšnjih let, ki jih bo treba že letos plačati, imajo občina Zgornja Šiška, občina Moste in občina Vič, skoraj za 3.000.000 Din. To pa ni ves dolg inkorporiranih občin, kajti sedanji občinski upravi se je z velikim trudom posrečilo izposlovati odlog izplačila 1.000.000 Din za proračunsko leto 1937/38.

Od l. 1930 dalje, torej od tistega leta, ko je prevzela gospodarstvo v teh občinah JNS, so bili vsi občinski proračuni, kakor je ugotovila sedanja revizija, zgolj fiktivni. Računskih zaključkov za ta leta sploh ni. Mestni občini je skrajno težko sedaj obračunavati vse prejšnje dohodke in izdatke. — Mestna občina je naša gospodarstvo teh občin v naravnost obupnem neredu. Tudi sestava proračunov samih je bila napačna. Med izdatki je bilo vse polno takih stvari, ki jih ni bilo potrebno nabaviti, ali pa sploh niso bile resnične. Tudi dohodki so bili fiktivni, na primer kuluk, ki se sploh ni pobiral, pač pa je bil vnelog za navidezno uravnoteženje proračuna. Dolgovi so se stopnjevali od leta do leta. Vse te občine so dolžne ogromno.

Upniki, povečini obrtniki in graditelji, pa tudi učitelji, so občine sicer terjali, dobili niso nič. Sedaj, ko je mestna občina prevzela te občine, pa so namah dobili upanje, da bodo njihove terjatve izplačane in seveda pritiskajo na mestno občino z vso silo. Skupno stanje vseh treh občin znaša torej okoli 4 milijone dinarjev. Občina se je zelo trudila, da bi dosegla obročno plačevanje, toda to, kar je morala vnesti v svoj proračun, mora že sedaj plačati. Samo za vodo so vse okoliške občine dolžne mestnemu vodovodu znesek nad 800.000 Din. Občine so ta znesek od prebivalstva pobrale, niso pa ga oddajale mestnemu vodovodu. Vsi ti zaostanki so že stari, to je od l. 1930—1935 in je zato razumljivo, da upniki nočejo več čakati in da grozijo že s sodnijo. Na drugi strani pa so obrtniki seveda z veseljem pozdravili inkorporacijo v Veliko Ljubljano ter komaj čakajo dne 1. aprila, ko bodo lahko od ljublj. občine zahtevali denar.

Modernizacija središča Ljubljane

Oo. frančiškani bodo zgradili konvikt s pasažo

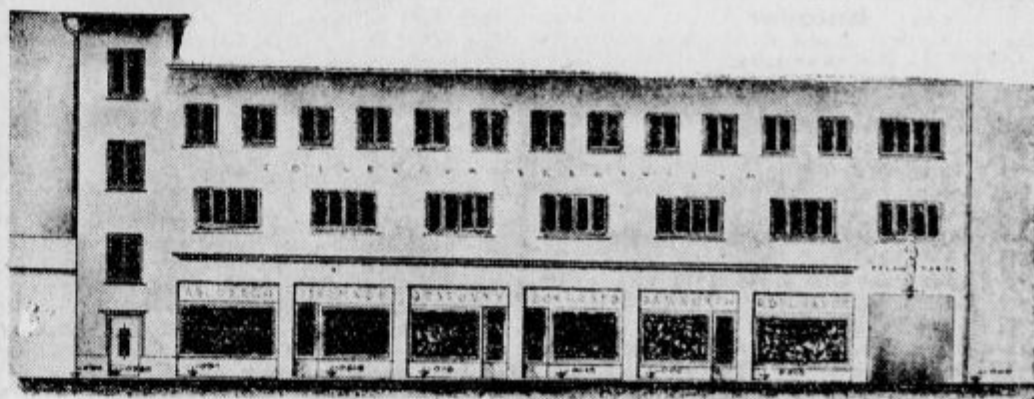
Ljubljana, 10. marca.

Medtem ko raste Ljubljana z vilami in stanovanjskimi hišami v predelih, ki se naslanjajo na središče mesta, se središče samo ne spreminja skoraj nič. Marsikje sprememb v resnici ni treba, drugod pa razmere vprav kriče po temeljiti preidavi. Tudi Prešernova ulica, ki veže za sedaj dve najboljši prometni točki Ljubljane, namreč križišče pred pošto in Marijin trg, nikakor ne izgleda tako, kakor bi pričakovali za eno izmed najpomembnejših žil mesta z 80.000 prebivalci.

Bogve, kdaj bi prišli do kake primerne rešitve, če se ne bi očetje frančiškani odločili za korak, ki ne bo le njim omogočil izvrševati zasnovane načrte in naloge, ampak tudi Ljubljani samim odprl veliki zazidani blok med frančiškansko cerkvijo s samostanom ter hotelom »Slon«. V kratkem bodo namreč začeli graditi na svojem vrtu ob frančiškanski ulici, nekako nasproti »Učiteljske tiskar-

dalo trgovcem in tako razdelilo ozki pas med tako veliko številu privatnikov, s čemer je bila vsaka gradbena iniciativa onemogočena do današnjega dne.

Projektant zazidalnega načrta gosp. ing. Lado Kham seveda s 4 metre širokim pasom ob Prešernovi ulici ni mogel ustvariti ničesar pomembnega. Za vsako večjo zgradbo bi bila potrebna večja globina, načeti bi bilo treba zopet frančiškanski vrt. In zopet je zmagala uvidevnost frančiškanov, ki so se zato, da omogočijo lepo in arhitektonsko zaključeno zazidavo Prešernove ulice, zopet odločili, da odstopijo pas vrta, ki je potreben, da se zgrade stavbe, primerne središču mesta. Da pa preprečijo zopet kako delitev, bodo prodajali svet le intere-sentu, ki bo pripravljen graditi v Prešernovi ulici že po novem načrtu. Novi zazidalni načrt obsega mesto sedanjih prtiličnih stavb v 85 m dolgem pasu štiri okrog 20 metrov dolge palače, ki bodo segale

Pročelje frančiškanskega konvikta v Frančiškanski ulici.

ne» konvikt, ki se bo naslajal s svojim drugim traktom ob obojestransko posloje hotela »Slon« in sedaj naprej do obstoječih stavb v Prešernovi ulici. Načrte za konvikt je izvršno napravil gosp. ing. arhitekt Lado Kham, ki je hkrati izdelal regulacijski in zazidalni načrt za Prešernovo ulico.

Jasno je, da dolgi niz prtiličnih stavb v Prešernovi ulici ne bo stal več dolgo in zato je novi zazidalni načrt gosp. arh. Khama podprt z uvidevnostjo očetov frančiškanov nad vse posrečena urbanistična rešitev, ki bo vse svoje dobre lastnosti pokazala šele v bodočih letih. Od frančiškanskega samostana do palače Kreditnega zavoda stoji sedaj vrsta hiš, ki segajo v globino le 4 metrov. Te hišice imajo številke 4—48, kar pomeni 23 hišnih števil. Trgovskih lokalov je nekaj manj, ker zavzemajo nekatere trgovine po dve hišni številki. Zgodovina Ljubljane nam more pojasniti, kako je v sredi mesta nastala kolonija tako neznatnih stavb, ki so danes obkrožene od samih palač. Ko so skoraj pred sto leti začeli graditi most čez Ljubljanico, ki stoji še danes v tromostovju, so se morale umakniti s starega lesenega spitalskega mostu številne stojnice in prodajalnice. Nekako v istem času pa je mesto hotelo pokriti potok, ki je tekkel ob sedanji Aleksandrovi cesti in samostanskega zidu iz Tivolija in se izlival ob sedanjem frančiškanskem mostu v Ljubljanico. Samostanski zid je tedaj stal tam, kjer je hodnik v Prešernovi ulici. Mesto je naprosilo samostan, če bi hotel odstopiti nekaj sveta ob sedanji Prešernovi ulici da bi se mogla izpeljati regulacija nesrečnega potoka. Uvidevni frančiškani so že takrat radi ustregli mestu, ki jim je v odškodnino popravilo vodnjak na vrtu ter napravilo bakrene odločne cevi na strehi samostana, katere je pobrala nato svetovna vojna. Tako je mesto dobilo 4 m širok pas sveta ob sedanji Prešernovi ulici ob vsej dolžini frančiškanskega vrta. Ker je sedaj primanjlovala prostora za stojnice in prodajalnice, so hitro regularili potok, ga pokrili z deskami in stojnice so se preselile v Prešernovo ulico. Kasneje pa je mesto napravilo usodno napako, ko je svet, na katerem so stale stojnice, pro-

do palače Kreditnega zavoda s frančiškanskim samostanom. Palače bodo imele v prtiličju same trgovske prostore in štiri nadstropja. Priključek na nekoliko nižji frančiškanski samostan pa bo izpeljan z lepim arhitektonskim prehodom. Prva palača ob Kreditnem zavodu bo imela še pasažo, ki se bo nadaljevala po samostanskem svetu pod na frančiškansko ulico pravokotnim traktom konvikta. Pasaža bo 3 in pol metra široka, visoka pa okrog 4 m. V pasaži bodo seveda lokali, tako v traktu konvikta in palači v Prešernovi ulici. Pravtako namerava napraviti lokale v pasaži Kreditni zavod in gosp. Koritnik iz sedanjega kopališča hotela »Slon«. Pasaža bo že radi tega, ker predstavlja lep umik vedno zatpanemu križišču pred pošto, gotovo pritegnila nase večino osebnega prometa v smeri od nebotičnika proti Marijinemu trgu in pomenja zato nad vse posrečeno rešitev. Še večji pomen pa bo dobila, če se bo posrečilo odpreti soednje bloke s podaljškom pasaže v Zvezdo in na Kralja Petra trg.

Hišice (23 številke) med frančiškanskim samostanom in Kreditnim zavodom.

V ponedeljek je bil komisijonelni ogled za gradbeni načrt konvikta na frančiškanskem vrtu, katerega se je udeležila komisija gradbenega urada in vsi sosedje. Komisija je predpostavljala pri ogledu veljavnost zazidalnega načrta in odobrila načrte za konvikt, katere je tudi izdelal arh. ing. Kham. Konvikt bo segal od poslojpa hotela »Slon« do vrtnarje na frančiškanskem vrtu. Konvikt bo ob hotelu »Slon« pomaknjen za 2 in četrt metra navznoter, ob vrtnarji pa za tričetrt metra. Na ta način bo dobila Frančiškanska ulica nekoliko več zraka in vsaj do hotela »Slon« ne bo več izgledala kakor prava zagata. Na ta trakt bo priključen pravokotni drugi trakt, ki bo segal ob »Slonu« in Kreditnem zavodu do nove projektirane stavbe v Prešernovi ulici. V prtiličju bodo v Frančiškanski ulici v konvikt trgovski lokali. Ostali prostori in nadstropja pa bodo uporabljena za konvikt. Trinadstropna arhitektonsko lepo zaključena stavba bo imela na eni strani lep vhod v pasažo, ob vrtnarji pa poseben vhod z gospodinjstvom stopniščem za berače in zanje posebej pripravljeno obednico. V prvem nadstropju bodo spalnice, prhe in dnevni prostori, v drugem nadstropju klerikat, v tretjem pa gospodinjstvi prostori, pralnica in podobno. Pravokotni trakt, pod katerim bo šla pasaža, bo imel nad pasažo veliko in lepo dvorano s odrom. V dvorani bo 430 sedežev, tako, da bo ta dvorana razmeroma zelo velika. V prtiličju bodo, kakor že omenjeno, pasajni lokali. Komisija in sosedje so v glavnem sprejeli načrt z zadovoljstvom. Odprtje pasaže v Prešernovo ulico se je v principu tudi že rešilo. Trgovina gosp. Albina Turka bi se namreč morala v tem primeru podreti. Da za ta čas, dokler se ne bo začela graditi projektirana palača ob Kreditnem zavodu, gosp. Albina Turk ne bo brez prostorov, mu bodo frančiškani omogočili začasni prodajni lokal na njihovem svetu ob konvikt v pasaži.

Prepričani smo, da ta rešitev, ki vsekakor ustreza razvoju Ljubljane, ne bo naletela na nikakršne ovire. V nasprotnem slučaju obstoja namreč nevarnost, da se še zlepa ne bo dalo urediti središče mesta, za kar so vprav frančiškani in arhitekti pokazali največ razumevanja.

Logatec

V nedeljo je bil ustanovni občni zbor Obrtni zveze v Logatcu. Zveza bo poslovala tudi za Rovte in Planino. Za načelnika je bil izvoljen gosp. Ivan Grom, mizarski mojster. Občni zbor je bil razmeroma zelo dobro obiskán. O gospodarskem položaju je poročal gosp. Ivan Ogrin iz Ljubljane.

Iz dokumentov lorda Napiera

Angleška ekspedicija proti Abesiniji l. 1868

Dasi je znano, kako težavno je bojišče v abesinskih gorah, vendar za presojo teh težav ni pravega merila. Najbolj nam te težave pojasni popis angleške ekspedicije v Abesinijo leta 1868.

Tistega leta je angleška armada začela prodirati v Abesinijo, pa ne zato, da bi si osvojila abesinsko ozemlje, ampak zato, da bi kaznovala abesinskega cesarja, ker je angleške državljanke dal zapreti. Kajpada smo lahko prepričani, da bi bili Angleži po svoji stari navadi zasedeno ozemlje prav tako obdržali, kakor so obdržali zasedena ozemlja drugod, ko bi ne bili uvideli, kako ne navadne težave vladajo v teh krajih. Angleški poveljnik lord Napier je izkrcal ob Rdečem morju 12.000 mož, izmed katerih pa se jih je pohoda v Abesinijo udeležilo le 5000. To je bila razmera le mala četa, katero je bilo lahko opremiti z vsem potrebnim, vsakogar mnogo lažje, kakor pa armado nekaj stotisočev mož. Mala in dobro opremljena armada bo vsakovrstne težave mnogo lažje prebrodila, kakor velika armada. Ker so Angleži prodirali v deželo le zato, da bi kaznovali neustrašnega Teodorja, niso nikjer — razen enkrat — našli na krvav odpor. To pa zato ne, ker so posamezni plemenski knezi tedaj bili bolj samostojni, kakor so danes, ter se niso hoteli vtikati v prepir med neustrašnim in Angleži. Tako plemenski knezi Angležem niti zaledja niso ogrožali.

Tako se je vzorno organizirano podjetje male čete izvršilo po programu. Meseca januarja l. 1868 so se Angleži izkrcali ob Rdečem morju, dne 13. aprila istega leta so zavzeli tedanje glavno mesto Magdalo, dne 18. julija 1868 pa je angleški ekspedicijski zbor bil že zopet bil vkrcan na ladajah. V kratkih 6 mesecih je bila vsa zadeva ob najugodnejšem vremenu končana. Vendar pa je bilo to kolonialno podjetje najdražje in je zahtevalo razmeroma največ izgub med vsemi kolonialnimi ekspedicijami, kolikor so jih Angleži zasnovali. Pri vsem tem pa Angležem niso bili pravi sovražniki Abesinci, ampak podnebje, ozemlje, boleznine itd. Te težave veljajo tudi še danes. Zato nas poročila lorda Napiera v teh časih lahko močno zanimajo.

Ob Rdečem morju, odkoder je ekspedicija krenila na pot, je znašala povprečna vročina 32 stopinj Celzija. Globlje notri v deželi je vročina narasla in je znašala navadno 40 stopinj Celzija. Najhujše je bilo opoldne, ko je bilo včasih celo 84 stopinj Celzija vročine. Ni čudno, da se je celo prekuhana voda naglo usmradila ter da so vojaki začeli bolehati na prebavih, kar je imelo včasih zelo resne posledice. Ko so Angleži prodirali v deželi Tigro in Lasto, je bilo podnevi včasih 30—40 stopinj vročine, ponoči pa je zmrzovalo. Čim globlje je ekspedicija prihajala v gorovje, tem večja je bila razlika v temperaturi. K vsemu temu pa so se pridružile še nevarne nevihte. 300 m visoko na primer je angleški polk ob 2 stopinjah mraza zašel v strašno nevihto, ki je vojakom odnesla sotre. V razmočena tla namreč ni bilo mogoče pritrčiti količev za sotre. Docela premočena četa je v ledeni noči morala prenočiti na prostem in je drugo jutro več ko polovica vojakov bila že bolnih. Upoštevati pa je treba tudi velike višinske razlike, katere so zahtevale, da so morali vojaki marširati v zredčenem zraku, vsled česar je mnogo vojakov obbolelo zaradi prevelikih naporov in so se z bolnim srcem morali vračati.

Vključ temu, da so današnje italijanske čete v Abesiniji motorizirane, so težave pri maršu ostale v bistvu iste. Abesinske visoke planote namreč niso podobne kakemu gladkemu krožniku, ampak so strašno raztrgane. Ponekod mole kvišku gole razklane skale navpično v nebo. Drugod zopet režejo potoki in reke globoke zareze v to planoto ter jo dele kakor kake otoke v več delov. V tem razkosanem ozemlju je malo vojskovanje domačinov kaj prikladno, valed česar je napredovanje prodirajoče armade nepopisno težavno. Angleški vojak, kateri se je udeležil angleške ekspedicije leta 1869, je svojemu častniku takole rekel: »Tale abesinska planota naj bi bila podobna mizi? Če je to res, ta miza prav gotovo leži narobe in mi moramo po njenih nogah plezati enkrat gori, drugič dol.«

Poleg vseh teh težav so morali Angleži premagati tudi težave prehrane. Lord Napier je potreboval za svoje vojake, katerih pa že davno ni bilo več 5000, več kakor 40.000 tovornih živali. Proti se je vršil le po gorskih stezah, po katerih sploh ni mogoče drugače prenašati blaga, kakor s tovrstno živaljo. Živali so napore in podnebje različno prenašale. Južneevropske mule so 2000 m visoko že docela odpovedale. Le perzijske in egiptiške so še vztrajale. Toda če so vztrajale egiptiške in perzijske mule, so pa obnemogli njihovi vodniki. Osi so vzdržali vse napore le, če so bili najmanj 4 leta stari. Velblodi so bili sicer dobri, toda so zaradi prevelike razlike v temperaturi močno boleli. Docela zadovoljivo je delovalo le 44 slonov, izmed katerih jih je 5 po nesreči poginilo. Vsega skupaj je lord Napier od svojih 40.000 živali v pol leta zgubil več kot 7000.

Tudi danes si ne moremo misliti urejenega do-

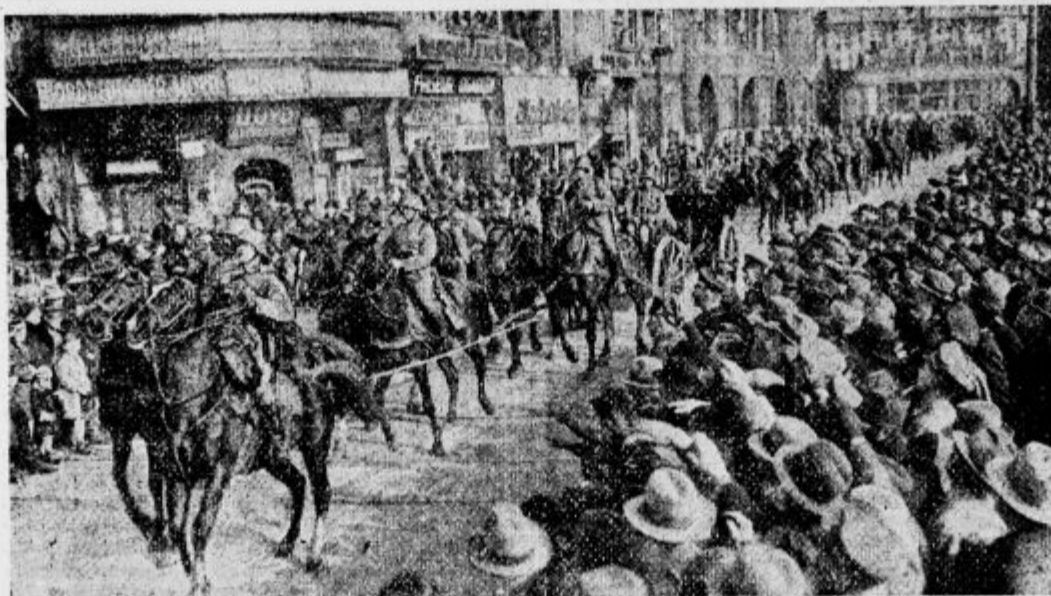
voza živil in streliva brez tovornih živali, še najmanj pa v gorovju, kjer motorjev zaradi pomanjkanja ceste ne morejo uporabljati. Najsi tudi Italijani danes zaposle pri cestah stotisoče delavcev, to ni dovolj. V enem letu ne morete v deželi, ki je dvakrat večja kakor Nemčija, napraviti dovolj ceste za vojaško porabo. In če bi jih tudi napravili, kar bi se tako priznanim graditeljem cest, kakršni so Italijani, končno vendarle morda utegnili posrečiti, ostane še vedno nevarnost, da bo prihodnje deževje te ceste docela razdrlo. Zato bo tovrstna žival ohranila svojo veljavo in važnost pri dovažanju živil. Pomislimo le, kaj se pravi donosati vodo v kraji, kjer ni vode. Skoro vso vodo je morala Napierova ekspedicija prenašati na tovorni živali. Njegovi vojaki so sicer povsod vrtali, da bi našli studenec, toda so le redkokje 8 do 10 m globoko našli vodo, ki pa je bila neužitna in grenka.

Lord Napier je med svojo ekspedicijo izgubil le 1,3% svojih ljudi, katere je ugrabila smrt, zato pa so mu bolezni in naporu pobrali 49,81%,

torej polovico ljudi. Kako hude so bule te bolezni, naj pojasni dejstvo, da je izmed vseh obolelih bilo 12,45% bolnikov spoznanih za trajne invalide! Pri tem pa je treba pomisliti, da malarija Angležem sploh ni nič škodovala, ker so se Angleži mudili v Abesiniji le v tako zvani suhi dobi, ko malarije še ni. Omeniti je treba še, da je angleško vojaštvo bilo sestavljeno izključno le iz poklicnih vojakov, ki so bili v Indiji in drugod že mnogo let vajeni naporov kolonialnega vojskovanja. Pa še te kolonialne vojake so Angleži skrbno izbrali in odbrali najbolj zdrave in najbolj krepke izmed njih!

Seveda bo moderna vojaška tehnika s številnimi motornimi vozovi in letali, pionirji in asperji ter s preskrbo vode — v deželi sami mnogo teh nevarnosti zmanjšala. Vendar ne vseh. Mnogo nevarnosti namreč je še ostalo in bo ostalo. Če vse to pomislimo, so italijanski vojaki, med katerimi je toliko slovenskih bratov iz Goriškega in Primorskega, izpostavljenih hudim težavam in veliki nevarnostim, ne glede na abesinsko orožje.

Nemška vojska ob Renu

Nemško topništvo prihaja v Düsseldorf, kjer prebivalstvo nemške vojske navdušeno pozdravlja.

Pehota nemške armade koraka čez renski most v mesto Mainz ob velikem navdušenju prebivalstva. Še pred 8 leti je v Meinzu bila garnizija francoskih vojakov, danes pa je tam garnizija nemške armade.

Pri Luegerjevi sestri

V majhnem stanovanju na Dunaju se živi sestra rajnega dunajskega župana dr. Luegerja. Dr. Karel Lueger je ustanovil v Avstriji krščansko-socialno stranko ter je bil med prvimi možmi, ki so okrog leta 1890 začeli krščansko-socialno gibanje po navodilih papeža Leona XIII. Duhovni početnik tega gibanja je bil baron Vogelsang. Lueger je bil njegov veliki učenec, ki je te ideje skušal v politikah uveljaviti. Vogelsangova sestra je imela

tudi svoj vpliv na Slovence, katerim je mladi kaplan Janez Krek, ki je študiral na Dunaju, prinesel te ideje. Takrat so v Avstriji vladali sami židje, ki so imeli v rokah tudi dunajsko mestno občino. Ker pa so bili židje tudi cesarjevi bankirji, je tisto mlado krščansko-socialno gibanje imelo mogočne nasprotnike. Vendar je kmalu ves Dunaj bil zbran okoli novih mladih mož, katerim je stal na čelu dr. Karel Lueger. Dvakrat zapored je dr. Lueger bil izvoljen za dunajskega župana, toda cesar ga ni hotel potrditi. Šele tretjič ga je potrdil, nakar je za Dunaj nastopila nova doba velikankega napredka na vseh poljih. Lueger je strl židovski liberalizem in njegovo komando. Žal, da dedič dr. Luegerja, ki je umrl nekaj let pred vojsko, niso ostali zvesti načelom svojih velikih prednikov.

Dunajski časnikar je te dni obiskal edino še živečo sestro rajnega velikega dunajskega župana. Obisk pri njej takole opisuje:

»Soba, v kateri je velika slika. Na sliki je naslikan dunajski župan dr. Lueger, zlata veriga mu visi okoli vratu, modre oči gledajo, kakor bi bile žive. Pod to sliko stoji naslonjač, v katerem sedi »gospodična Hildegarda«, to je Hildegarda Lueger, sestra velikega župana, katere je toliko let gospodinjala na dunajskem rotovžu. Ni se poročila, kakor se tudi njen brat ni, da je mogla skupaj s svojo sestro voditi bratovo gospodinjstvo ter ob bratovi strani mesto županje hoditi na dvorne plesne in sijajne prireditve preteklega časa.

Sedaj gospodična Hildegarda ne govori več dosti. Le to pravi: »Čisto sem sama ostala. Brat mi je umrl, za njim je šla pred leti še edina sestra.« Na moja vprašanja, ali se še česa spominja, mi pa začne pripovedovati. Vsega se še spominja. Spominja se tistega dne, ko je njen brat stopil v sobo ter njej in sestri dejal: »Dekleti, ... dunajski župan sem postal!« Spominja se, kako so se potem morali preseliti na rotovž, spominja se plesov, žalostnega časa bratove hude bolezni, ki je vedno bolj pojemal in slabel, a je svojo bolezen sestram hotel prikriti.

Stolp sv. Frančiške

Noben rimski stolp ni bil tolikokrat fotografiran, kakor stolp cerkve sv. Frančiške rimske, katere je imela svoj god 9. marca. Ta stolp namreč stoji na rimskem Foru ter ga vidiš obenem s Titovim slavolokom in drugimi spomeniki klasičnega Rima. Čeprav je ta stolp nekaj stoletij mlajši, kakor njegova starorimska okolica, je vendarle mnogo starejši, kakor pa patrona vseh Frančišk, katere je pokopana pod njim. Sv. Frančiška rimska je bila plemenita Rimljanica 15. stoletja. Ustanovila je društvo plemenitih gospe, katere so z deli usmiljenja in pobožnosti daleč naokrog dajale dober zgled. Umrla je leta 1440 ter bila pokopana v cerkvi, katere je bila zgrajena že v 7. stoletju. Blizu njene lepe grobnice stoji spomenik papeža Gregorija XI., ki se je bil iz Avignona vrnil v Rim. Papež Pavel V. je Frančiško spoznal za sveto. Od tega časa ima cerkva njeno ime. Škoda, da so prvotno pročelje te cerkve ob njenem prenavljanju odstranili ter s tem cerkvi mnogo škodovali.

»Oprostite, ali ne stanuje tukaj glasbenik Škripač?«

»Ne, pojdite za eno oktavo višje!«

»SLOVENE«

pred 60 leti:

V soboto 11. marca 1876.

Domače novice.

(Zaseženi »Slovenec«) se je v dopisu »iz Gorinjskega« pregrešil zoper § 300 k. p. Pod ta paragraf se, kakor znano, da vse vrstiti, — le kaljenje javnega miru z zasmehovanjem verskih reči ne — mislimo zapeljani po tem, kar se »Tagblattu« — ni zgodilo.

(O mestnih volitvah) pozorimo volivce ljubljanskega mesta posebno še na vabilo »Slovenec«, društva za brambo narodnih pravic, ki se nahaja ob koncu strani. Pri tem pa izrečemo željo, da bi se poiskali posebno taki kandidati, katerim jezik ni zaraščen, ki imajo marveč pogum ob priliki povedati nemčurki svojati na »rotovžu«, kar ji gre. (Slovensko gledališče.) Deželni odbor razpisuje oddajo nemškega gledališča za prihodnjo igralno dobo s pristavkom, da tisti, ki bi si upal prevzeti in voditi tudi slovenske predstave, dobi posebno podporo.

Volilec ljubljanskega mesta.

Ker so volitve v mestni zbor že razpisane, treba, da brž gremo na delo.

Prvo pa je, da se določijo kandidati, ktere imajo voliti narodni volilci.

Zato naj blagovoli vsak volilec, če bi tudi ne dobil še posebnega povabila, gotovo priti k posvetovanju te zadeve.

V nedeljo 12. t. m. ob 11. uri dopoldne v dvorano čitalnično.

Polit. društvo »Slovenija«.

»Domisli, sedaj si že 43 let star, pa s svojim slikarstvom nisi še nikamor prišel. Pusti vendar že to packario in se loči česa drugega. Kaj pride slikar itak nikdar ne boš. Rafael je bil v tvojih letih že 5 let mrtev.«

»Ali vas, gospod urednik, smem prašati, kaj je z mojimi pesmicami, katere sem vam poslal pretekli teden?«

»Vaše pesmice so res silno lepe, dragi moj, so pa tako nežne in občutljive, da bi nobenega tiskarja ne prenesle.«

»Katero žensko so ti ljubše, lake, ki dobi govor ali drugačne?«

Plesalec po vrvi in njegova žena razobešata perilo.

Spominja se, da je njen brat s njeno pomočjo še hodil po stanovanju, da ga je njegov zvesti sluga Puma podpiral, ko je še hodil v urad. Ko pa je bolan sedel ali ležal, so mu morali vse časopis prebrati.

Gospodinja gospodične Hildegarde, ki že toliko let skrbi za njen telesni blagor, pripoveduje kako stara gospodična živi. »Včasih sva večkrat šli kam na sprehod, sedaj pa je milostni gospodični to že preveč težavno.« — »Kam pa ste z gospodično Luegerjevo hodili na sprehod?« Pri tem časnikarjevem vprašanju pa se je gospodični Luegerjevi razjasnilo lice in je sama povedala: »Pri spomeniku mojega brata sva tudi enkrat bili. Pri Luegerjevem spomeniku v Wollzeilele

Naskok na goro Aladži. Črni Askari naskakujejo. To je prva slika bojev za goro Aladži. Slika je bila z letalom prinesena v Evropo.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prodamo

Trenčkote

vsa oblačila, perilo itd. - v ogromni izbiri - kupite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Sadno drevje

visoko in prtično, agres, ribiz, lepotočno grmičevje, japonske dišeče potonke in vsakovrstne rastline - prodaja po izredno nizkih cenah radi opustitve vrta, trevesnica Črnagoj, Vič. I. Predvor nad Kranjem.

Polenovko

najboljšo, dobite pri Kovaciu, Miklošičeva 32.

Gozdne sadike

za pomladansko posaditev, imajo večje množine 4- in 5-letnih, presajenih, prvovrstnih smrekovih sadik, kakor tudi

cipresne sadike

več tisoč komadov za vrtno ograjo in parke v različnih višinah do 1.75 m, naprodaj Franc Dolenc, trevesnica Črnagoj, Vič. I. Predvor nad Kranjem.

Mrežo za ograjo

karbolinej, katran, firnež, barve, kakor ves stavbni material kupite po nizki ceni v železnini Kovina, Ljubljana, Moste. (1)

Pozor! Ste že kupili Sanoped

v lekarni Kuralt na Gosposvetski v Ljubljani?

CITAJTE IN SIRITE »SLOVENC«

Pišite še danes!

Ostanki

mariborskih tekstilnih tovarn. brez napak, prstnobarvni. »Paket serija A« za mosko, žensko, namizno, postelino perilo in riube. »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barmanti najboljše kakovosti, vsak paket 10-20 m samo 107 Din. Dalje novi »Original Kosmos Z paket«, vsebuje 2.80 m sukna za eno dolgo zimsko suknjo oziroma ženski plašč lepe temne barve ali pa 1.80 m za kratko zimsko suknjo in 1.20 m posebno močnega štruka ali sukna za ene blače. Tudi ta paket samo 107 dinarjev. Vsi paketi poštne prosti. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. — Pišite takoj na »Kosmos« razpošiljalnico, Maribor, Dvorakova ul. 1.

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana. Krekov trg 10

Denarne zadeve

bančne, hranilniške in posojilniške terjatve vseh denarnih zavodov, vrednost, papirje, vojno škodo

Vam kupi in prodaja

izposluje razne kredite v gotovini na hranilne knjižice in hranilne knjižice na vknjižbo

Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino.

Zanesljive nasvete in informacije glede naložbe kapitala v gotovini in hranilnih knjižicah dobite edino pri pooblaščen Trg. agent. za bančne in kreditne posle Alojz Planinšek v Ljubljani, Beethovnova ul. 14/II. Telefon 35-10. Za odgovor znamko.

Iščemo posojilo

v gotovini, kratkoročno ali dolgoročno, proti prvovrstnemu jamstvu industrijskega podjetja in dobremu obrestovanju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurno naložen denar« št. 2274 (d)

Vse denarne posle

nakup in prodajo vrednostnih papirjev, vnovčevanje terjatev pri denarnih zavodih, menic in čekov, eskont in reeskont, posojila

kompenzacije dolgov, konvertacije.

Srečke drž. razredne loterije izvršuje

strokovno in strogo solidno Bančno kom. pisarna

RUDOLF ZORE

LJUBLJANA

Gledališka ulica štev. 12.

Telefon 38-10.

Zakonski par

kateri posodi boljše obrtniku proti mesečnemu odplačilu 4500 Din - dobi službo in prosto stanovanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3403. (d)

Posojilo

ali družabnika s kapitalom 150 do 200.000 Din gotovine, event. tudi v hran. knjižicah - išče zelo dobro upeljano podjetje. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Izredno ugodno« 3405. d

Službodob

Cevljar, pomočnika

za naročena dela sprejme takoj Alojzij Cerle, Kamnik. (b)

Službeiščejo

Mladenič

z dobrimi priporočili, krepak, vojašine prost, želi kakršnokoli zaposlitev. Najraje v mestu v skladišču; gre tudi h konjem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vesten in pošten« št. 3411. (a)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Obrt

Dame pozor!

Znižane cene!

Trajna ondulacija 70 Din
Barvanje las 70 Din
Ondulacija 7 Din
Pranje glave 7 Din
Salon POLANC, Kopitarjeva ulica 1.

Posrestva

Izoben oglas v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj, če že ne z gotovim denarjem, pač kupca ti s knjižico (a)

6 travnikov na Barju

oddam v najem. Prodaj 3 komače, staro železo, okna, vrata, žico, kotel, krampe. - A. Tršan, Strelška ulica 33. (p)

Radio

Radio aparat

220 Volt, pod ceno prodam. Vzajem tudi staro tipo v račun. (i)

Razno

300 Din dobi

kdor izsledi 10. marca ukradeno kolo znamke »Legnano«, novo, modre barve, kolesa, blatniki in balanca belo pokromano, dinamo luč, ročaji rdeči, dolgi, tovarniška številka K-488. - Prijaviti: Solar, trg. čevljev, Vodnikov trg v Ljubljani. (r)

Trohnen les

drvarnice - očistim brezplačno. Dopise: Mala vas št. 50. (r)

Fani Bizjan naznanja v svojem in v imenu sorodnikov žalostno vest, da je njena ljubljena teta

METKA ŽABNIKAR

danes ob sedmih zjutraj, po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, Bogu vdano umrla.

Na zadnji poti jo sprejme v petek, dne 13. marca ob pol štirih iz splošne bolnišnice.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v franciskanski cerkvi.

Ljubljana, dne 12. marca 1936.

OLT-GENERATORJEM lahko prihranite 80%

Pohitite, zahtevajte ponudbo, ker konkurenca že vozi z ogljem. Tovarniška izdelava. Sigurni pogon. Tovarniška garancija.

Proizvaja:

OSJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA I TUORNIKA STROJEVA D. D., OSIJEK

Inserirajte v »Slovenca«

Zahvala

Za vse prisrčne in številne izraze sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob smrti naše drage mame

Josipine Kozak

naša najtoplejša zahvala. Se posebej se zahvaljujemo vsem, ki so počastili njen spomin s spremstvom na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, pevcem, ki so tako iskreno vzeli od nje slovo in dnevnikom za tople spominske besede.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Petra ob 7 zjutraj v petek 13. marca 1936.

Ljubljana, dne 10. marca 1936.

Družina Kozakova in ostalo sorodstvo.

Odsla je po svoje večno plačilo naša nadvse ljubljena mama, oziroma stara mama, teta in tašča, gospa

Alojzija Randl

v 83. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb naše drage mame bo v petek, dne 13. t. m. ob 3 pop. iz hiše žalosti Karlovska c. št. 20, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači župni cerkvi. Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, dne 11. marca 1936.

Zalujoče rodbine:

Randl, Vuča, Brinšek ter ostalo sorodstvo.

Naznanjamo, da nas je nocoj ponoči v 65. letu starosti, po dolgotrajni bolezni, na božji klic zapustila draga žena in preljuba mati

Marija Cuderman

Pogreb bo v petek, dne 13. marca ob 9 dopoldne. Vse, ki ste jo poznali, prosimo, da se je spominjate v molitvi! Hotič pri Litiji, dne 11. marca 1936.

Andrej, soprog; Kristijan, sin.

Umrla je danes gospa

Viktorija Majerič roj. Voje

potolazena s tolažili sv. vere.

Pogreb drage nam pokojnice bo v petek, dne 13. t. m. ob 17 izpred mrtvaške veže državne bolnišnice.

Priporočamo jo vsem, ki so poznali v molitev.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, dne 20. t. m. ob 7 zjutraj v župni cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dne 11. marca 1936.

Zalujoči soprog Alojzij Majerič in rodbine: Voje, Grm, Logar, Zupan.

Tinček in Tonček kot detektiva

6.

Ce o polnoči zvone zvonovi...

Zvonovi so zvonili čedalje glasneje. Vaščani so prestrašeni drli iz svojih hiš in se začeli zbirati pod cerkvenim stolpom. »Le kaj to pomeni?« je dejal debeli Peter. »Ali je to spet tista pošast, ki je včasih strašila po stolpu?«

Prislonil je lestev, ki je ležala na tleh, k odprtini in splezal po njej navzgor. Srce mu je tako burno utripalo, da sta ga razločno slišala Tinček in Metka, ki sta stala spodaj. »Zdaj bo, kar bo,« si je na tistem mislil Tinček in nič kaj prijetno mu ni bilo pri srcu. Imel je pač slabo vest...

12. zvezek VELIKEGA

HERDERJA

je tu! V petih letih je bil ustvarjen ta veliki nemški leksikon

12 zvezkov 1 atlas

180.000 pojasnil v tekstu nad 20.000 slik

Naročite pri najbližnji knjigarni 40 strani obsegajoči prospekt »Brücke ins Leben«, ki Vam ga dološljejo zastoni in brezobvezno.

Naročilnica. Podpisani prosim, da mi založništvo Herder, Freiburg im Breisgau brezplačno pošlje potom knjigarne

prospekt »Brücke ins Leben«

Točen naslov:

